

LITERATURĂ

Ultimul Lucian Raicu

Lucian Raicu

O sută de scrisori din Paris

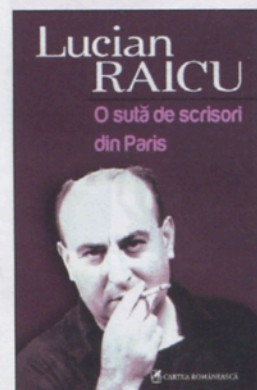
Editura Cartea Românească, 2010

Ultimul Lucian Raicu, exilatul parizian de după 1986, a continuat să fie prezent printre noi și după moarte, prin foiletoanele sale franceze citite mai întâi la RFI și apărute ulterior în *România literară*. Iată-le acum adunate și între coperti de carte, în selecția unui mare cititor afin: Livius Ciocârlie, căruia îi e adresat textul „diaristic” din „Addenda”. Cu un titlu amintind „scrisorile” trimise din capitala Franței de către tânărul Eugen Ionescu revistei *Viața românească*, *O sută de scrisori din Paris* e o carte unitară, în ciuda aparentului ei fragmentarism ocazional. În prefața volumului, Vasile Popovici insistă asupra semnificațiilor politice ale textelor în contextul hiperideologizat al anilor '80. Nu e însă decât un context printre altele: în fond, meditațiile criticului român despre scriitorii și criticii de elită ai Franței postbelice se cuvin citite pe un fundal istoric mai larg, al sfârșitului modernității. Sînt, în schimb, perfect de acord că acest jurnal de critic în căutarea transcendenței literaturii se cere citit „fragmentat”, întrucît numai astfel „tăria gândului său” rămîne întreagă. A gândului sau „mai degrabă a vocii, pentru care există o *punctuație specială*, anume aranjată să dirijeze vocea sa în fața microfonului (...), cu pauze, paranteze, etajări, sublinieri de tonuri”. Senzația, frapantă, de autenticitate a acestor „scrisori” ce respiră firesc, urmînd fidel ritmul gândirii producătoare, vine și de aici. Dar solidaritatea profundă a textelor are alte resorturi. Secvențele – „scene, reflecții, fragmente” de cite trei pagini fiecare – sînt grupate pe coordonatele unor teme, motive, obsesii existențiale, alcătuiind din fărîme un întreg sistem de valori.

Modernii și postmodernii recitindu-i pe clasici, siliți de ei să le accepte actualitatea, autenticitatea și, implicit, superioritatea spirituală – iată una din aceste coordonate. Proust bîntuit de Saint-Simon, Deleuze – de Proust, Cănetti – de Pascal, Marc Fumaroli redescoperindu-l, entuziasmat, pe La Fontaine, Maupassant prefigurînd „stilul epocii noastre”, Nathalie Sarraute elogiindu-l, la bătrînețe, pe Balzac, Sollers făcînd, pocăit, reverențe autorilor de Pantheon... O altă temă unificatoare, de adîncime, poate chiar o supratemă: solidaritatea cu Franța și spiritul francez. Un elogiu emoționant și o opțiune intimă pentru valorile „Franței eterne”, venită din partea unui mare critic român ajuns nu doar la vîrsta înțelepciunii, ci, pur și simplu, la o anumită înțelepciune a vieții și a literaturii deopotrivă. Vine, apoi, moralistul care, pe urmele unor Camus, Ionesco, Aron ș.a. reflectează, mereu interogativ, asupra orbirilor și rătăcirilor totalitare ale istoriei recente. Și care, în alt plan, regăsește sublimul discret, inaparent al unor „bieți oameni” împovărați de mizerii fizice și psihice (de la Voltaire la Verlaine). Sau meditează, alături de autorii săi favoriți, asupra „problemelor ultime” de o urgență, acută imediată. Căutînd mereu căi de acces spre intimitatea gândirii interlocutorilor, Raicu ascultă atent „rîsul lui Cioran”, dă tîrcoale gândirii unor Barthes, Antoine Blondin, Deleuze, Sartre, Bernanos, Marthe Robert, trece dezinvolt și comprehensiv de la Françoise Sagan la André Makine, de la Artaud la Valéry și de la... Simenon la Fellini, dar rămîne, mereu, același spirit fundamental clasic. Un clasic însă nu prin echilibru sau seninătate, ci prin *neliniștea lucidă* cu care sondează mereu general-umanul, relația intimă dintre viață și marea literatură. „Dincolo”, dar niciodată dincoace de ea, Lucian Raicu ne arată – pentru ultima oară, dar a cîta oară? – că un mare critic e, de fapt, mai mult decât un critic: un gînditor care prelungește viața operei și reflectează, cu maximă autenticitate, asupra adevărului ei interior.

Paul Cernat

Două
opinii
despre
o carte

29,95 lei

selecție de Livius Ciocârlie

prefață de Vasile Popovici